

Upphovsrätten – nyckeln till demokratins skattkammare

Läromedelsförfattarnas yttrande över förslaget till nationell biblioteksstrategi

Inledning

Författare till kurslitteratur och läromedel arbetar dagligen med att stärka kunskapen bland elever i såväl skolor som på lärosäten genom sitt författarskap. En likvärdig tillgång till kunskap är en demokratisk grundbult och där fyller såväl läromedel som kurslitteratur en viktig funktion. Läromedelsförfattarna har därför med stort intresse tagit del av förslaget till nationell biblioteksstrategi och ämnar med detta yttrande lämna några synpunkter, trots att vi av oklar anledning inte finns med på listan över remissinstanser.

Sammanfattning

Läromedelsförfattarna välkomnar att förslaget till nationell biblioteksstrategi gör tydligt vilken viktig roll tillgången till kunskap har i ett demokratiskt samhälle och att biblioteket i flera avseenden kan sägas vara demokratins skattkammare. Läromedelsförfattarna välkomnar vidare att förslaget till nationell biblioteksstrategi påvisar att situationen när det kommer till skolbibliotek är akut. Läromedel är en del av den sammanhållna kedjan av lärande som löper genom ett barns skolgång och upp genom vuxenlivets olika utbildningsvägar. Tillgången till kunskap ska vara likvärdig och vi vet att så inte är fallet. Elever i skolan har i mycket hög utsträckning en ojämn tillgång till såväl läromedel i klassrummen som i skolbiblioteken. Det är oacceptabelt och resulterar i en ojämn tillgång till kunskap som påverkar såväl skolresultat som möjligheter att göra val i livet längre fram.

En dyr upphovsrätt och hinder som behöver undanröjas

Läromedelsförfattarna oroas över den syn på upphovsrätt som förslaget till nationell biblioteksstrategi påvisar. Vi menar att upphovsrätten är en förutsättning för att såväl kunskap som litteratur ska kunna vara fritt tillgängligt för samhällets alla medborgare och vänder oss starkt mot att det i inledningen till strategin (sid. 2) står att ”verksamheten kan försvåras av dyr upphovsrätt”. Det menar vi påvisar en negativ inställning till upphovsrätten, som sedan går igen på flera ställen i strategin när man pratar om ”inlåsnings” och ”hinder som behöver undanröjas”. Alla vinner på ett fungerande ersättningssystem där upphovsrätten uppskattas och värnas så att material kan vara fritt och likvärdigt tillgängligt för användaren.

Strategin slår fast att vi bör vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Vi menar att strategin också bör slå fast att vi ska vara bäst i världen på att slå vakt om upphovspersoners rätt till en skäligen ersättning och skydd för sitt verk. Annars riskerar den fria tillgången bli innehållslös, eftersom ingen upphovsperson är beredd att förse bibliotek med varken läromedel, kurslitteratur eller andra publikationer om inte upphovsrätten värnas. På så sätt menar vi att upphovsrätten är nyckeln till demokratins skattkammare.

På Läromedelsförfattarnas vägnar,

Per Kornhall
Ordförande

Frida Engman
Verksamhetsledare